

Aan de minister van Financiën
De heer E. Heinen MSc
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/ATR4710/2026-U173

Datum

2 september 2026

Onderwerp

Regeling kwaliteitsindicatoren accountancysector

Geachte heer Heinen,

Op 3 juli 2026 is de Regeling kwaliteitsindicatoren accountancysector aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voor advies voorgelegd. Er is voor dit voorstel een internetconsultatie van start gegaan. De adviestermijn van ATR verloopt op 19 augustus 2026.

Context

De Commissie toekomst accountancysector (Cta) heeft in haar eindrapport van 15 januari 2020¹ geadviseerd kwaliteitsindicatoren in te voeren. Vervolgens zijn kwartiermakers aangesteld die op 19 december 2021 een voorstel hebben gedaan voor een set van elf kwaliteitsindicatoren.² De minister van Financiën is bevoegd kwaliteitsindicatoren vast te stellen. De verplichting om deze kwaliteitsindicatoren toe te passen en daarover te rapporteren geldt voor accountantsorganisaties die een vergunning hebben om organisaties met een openbaar belang te controleren en voor auditkantoren uit een andere EU-lidstaat die in Nederland staan ingeschreven om wettelijke controles uit te mogen voeren. De verplichting om de rapportages openbaar te maken rust op de Nederlandse beroepsorganisatie voor accountants (NBA).

Inhoud van het voorstel

De elf kwaliteitsindicatoren beogen inzicht te geven in aspecten van kwaliteit van uitvoering van wettelijke controles. Dit inzicht stelt volgens de toelichting bestaande en aanstaande controlecliënten in staat het gesprek aan te gaan over de kwaliteit die zij mogen verwachten van

¹ www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/01/30/vertrouwen-op-controle-eindrapport-van-de-commissie-toekomst-accountancysector

² <https://open.overheid.nl/documenten/bc43d4c0-8f9a-430e-b0d4-f98ec01dbd63/file>

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

de uitvoering van de wettelijke controle. Ook andere belanghebbenden krijgen met deze rapportages inzicht in aspecten van kwaliteit die van belang zijn voor de kwaliteit van de openbare controle verklaring van de externe accountant.

Er bestaat een rapportageverplichting voor alle kwaliteitsindicatoren. Deze rapportageverplichting geldt voor Nederlandse accountantsorganisaties die een vergunning hebben om organisaties van openbaar belang te mogen controleren (zogenaamde oob-organisaties) en auditkantoren uit een andere EU-lidstaat die in Nederland staan ingeschreven om wettelijke controles te mogen uitvoeren. De rapportageverplichting geldt jegens de NBA. Op de NBA rust de verplichting de rapportages openbaar te maken.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Accountants in Nederland zijn verenigd in een publiekrechtelijke beroepsorganisatie de NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants). De wettelijke taak van de NBA is de goede beroepsuitoefening bevorderen. Hiertoe is de NBA onder meer bevoegd tot het stellen en handhaven van beroepsregels. Fundamentele beginselen die daarin tot uitdrukking komen, zijn professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid, zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid. Deze wettelijke taakopdracht heeft er onvoldoende voor kunnen zorgen dat het vertrouwen in de beroepsgroep is verbeterd. Dit vertrouwen is belangrijk omdat accountants een belangrijke rol in de maatschappij vervullen. Het opstellen van een ministeriële regeling met kwaliteitsindicatoren is, na diverse onderzoeken en betrokkenheid van uiteenlopende stakeholders, een noodzakelijke en nuttige stap in het versterken van het vertrouwen in de beroepsgroep als zodanig. Gelet op de maatschappelijk relevante rol van de accountant ligt het in de rede dat de overheid beroepsregels opstelt als die vanuit de publiekrechtelijke beroepsorganisatie ontoereikend blijken te zijn.

De kwaliteitsindicatoren die in deze regeling staan, geven het college wel aanleiding tot het maken van opmerkingen. Het doel van de kwaliteitsindicatoren is het geven van inzicht in factoren die bijdragen aan de kwaliteit van wettelijke controles. De indicatoren zijn op zichzelf staand. De wisselwerking van factoren in het proces van uitoefening van de wettelijke controle taak bij de controlecliënt komt daarbij niet of beperkt aan bod. Dat doet de vraag rijzen of de gekozen indicatoren daadwerkelijk inzicht geven in de kwaliteit van de controles. Zo kan de kwaliteitsindicator Opdrachtgeverstevredenheid strijdig zijn met de noodzaak voor een accountantskantoor om druk vanuit opdrachtgevers te weerstaan bij geconstateerde onregelmatigheden.

Ook hebben kwaliteitsindicatoren als “investeringen in innovatietechnologieën” en “opleidingsuren voor ESG-onderwerpen” volgens het college niet zonder meer een eenduidige relatie met

de kwaliteit van de controle. Bepalend daarvoor is of en in hoeverre aangekochte innovatietechnologieën in de controlepraktijk daadwerkelijk worden toegepast. Ook zeggen genoten ESG-opleidingsuren op zich niet zoveel over de geïnternaliseerde duurzaamheidsprestaties van een accountantskantoor. Zonder nadere duiding van de investeringen en de opleidingen ontstaat het risico van een afvinklijstje.

Op het punt van de kwaliteitsindicator "cultuur" komt naar de opvatting van het college onvoldoende tot uitdrukking in welke mate de medewerkers van mening zijn dat zij daadwerkelijk een bijdrage leveren aan een maatschappelijke taak. Ook blijft deze indicator weg bij meer gevoelige zaken die de organisatiecultuur raken, zoals (ervaren) werkdruk, retentiebeleid, ervaringen met de lockstep binnen de maatschap (winstdelingsmodel op basis van anciënniteit) en pyramidale structuur.

De kwaliteitsindicator "verloop in het controleteam" lijkt erop gericht dat een gering verloop positiever is dan een groot verloop. Echter niet ondenkbaar is dat vernieuwing binnen het controleteam de kwaliteit van de controle kan bevorderen. De indicator "tekortkomingen in controles en jaarrekeningen" geeft naar de mening niet zonder meer inzicht in de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke controle of van de jaarrekening.

Samenvattend is het college van oordeel dat het van belang is dat er een set kwaliteitsindicatoren wordt vastgesteld maar dat het nut van deze specifieke indicatoren nader moet worden geduid omdat de indicatoren in hun huidige vorm niet per se een relatie met kwaliteit hebben. Het college geeft dan ook in overweging om de betekenis van de indicatoren te vergroten door aan te geven hoe die concreet gerelateerd zijn aan de controlekwaliteit.

2. Minder belastende alternatieven

Het college heeft geen opmerkingen bij mogelijk minder belastende alternatieven.

3. Werkbaarheid

De kwaliteitsindicatoren zijn volgens de toelichting in overleg met de sector opgesteld en worden elke drie jaar geëvalueerd. Hiermee is de werkbaarheid voor de sector zelf adequaat geregeld. Het college heeft geen adviespunten bij werkbaarheid.

4. Gevolgen regeldruk

De nota van toelichting vermeldt dat de rapportageverplichting voor de kwaliteitsindicatoren regeldrukgevolgen met zich meebrengt. Het gaat volgens de toelichting over het inrichten van een database en het inregelen van IT-systemen bij de rapportageplichtige accountantsorganisaties (incidentele kosten). De geschatte structurele kosten betreffen volgen de toelichting met name het ontsluiten van de data en het onderhoud van de centrale database. De regeldrukparagraaf gaat niet nader in op de kosten die gemoeid zijn met het toepassen van de voorgestelde kwaliteitsindicatoren. Deze zijn ook niet vermeld in de memorie van toelichting bij de Wet toekomst accountancysector. Een voorbeeld van regeldrukgevolgen die ontbreken, betreft de voorgestelde kwaliteitsindicator cultuur. Volgens de toelichting moet worden gerapporteerd hoe medewerkers, externe accountants, overige accountants en overige medewerkers de interne organisatiecultuur ervaren. Hiertoe moeten lijsten met stellingen worden uitgezet. De regeldrukgevolgen van het uitzetten van de enquêtes en de verwerking van de gegevens komen niet tot uitdrukking in de regeldrukparagraaf.

De toelichting geeft aldus geen goed beeld van de regeldrukgevolgen van de nieuwe verplichtingen. Dit beeld is van belang omdat de incidentele en structurele kosten naar verwachting zullen worden doorbelast naar alle controlecliënten.

4.1 Het college adviseert de regeldrukparagraaf conform de rjksbrede methodiek aan te vullen met de gekwantificeerde regeldrukgevolgen van de toepassing van elk van de elf kwaliteitsindicatoren.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen / vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris